

Breidt Grote centaurie (*Centaurea scabiosa* L.) zich uit langs de Waal?

Baudewijn Odé (Stichting FLORON, Postbus 9514, 2300 RA Leiden)

Tijdens veldwerk in opdracht van het RIZA langs de Waal is in de omgeving van Zaltbommel een nieuwe vindplaats van Grote centaurie (*Centaurea scabiosa* L.) gevonden. Er staan meer dan 20 uitbundig bloeiende planten op de zuidzijde van een zomerkade in de Gamerensche waarden (uurhok 45-11).

De Gamerensche waarden zijn door natuurontwikkeling sterk in beweging. Er is een steenfabriek opgeruimd, er worden nevengeulen aangelegd en er wordt extensief begrazingsbeheer uitgevoerd. De betreffende zomerkade is echter weinig verstoord en begroeid met een overwegend spontane flora met o.a. Knikkende distel

(*Carduus nutans*), Beemdkroon (*Knautia arvensis*), Goudhaver (*Trisetum flavescens*), Karwij (*Carum carvi*), Groot streepzaad (*Crepis biennis*), Kamgras (*Cynosurus cristatus*), Wilde margriet (*Leucanthemum vulgare*) en Geoorde zuring (*Rumex thrysiflorus*). In de wijde omgeving van de populatie groeien enkele verspreide exemplaren, oostelijker op de binnendijkse zijde van de winterdijk en westelijker op een zomerkade nabij de rivieroever. Op de winterdijk groeit Grote centaurie in weinig soortenrijk, gehooïd grasland. Op de noordzijde van deze dijk ontbreekt de soort. Deze zijde is recent opnieuw ingezaaid, o.a. met een kweekvariëteit van Rode klaver (*Trifolium pratense*). Grote centaurie hoort waarschijnlijk ook tot de soorten die door dijkbeheerders worden ingezaaid ter verfraaiing van de vegetatie. Vondsten op een dijk moeten dus met enige argwaan worden beoordeeld. Het ziet er echter naar uit dat Grote centaurie zich hier spontaan heeft gevestigd.

Mogelijk houdt het verschijnen van de soort hier verband met de zandafzettingen tijdens de hoogwaters in 1994/95. Hierdoor zijn niet alleen substantiële pakketten zand afgezet¹, waardoor de vestigingsmogelijkheden voor Grote centaurie zijn toegenomen, maar mogelijk ook zaden uit Oost-Nederland of Duitsland aangevoerd.

Grote centaurie is de afgelopen 20 jaar sporadisch gevonden ten oosten van Zaltbommel. De overige spontane vindplaatsen liggen veel oostelijker langs de Waal, in de brede omgeving van Nijmegen, en in Zuid-Limburg. De huidige vindplaats moet dan ook beschouwd worden als de meest westelijke spontane groeiplaats langs de Waal.

1. A.M. Sorber. 1997. Oeversedimentatie tijdens de hoogwaters van 1993/1994 en 1995. RIZA-rapport 97.015. RIZA, Lelystad.